

Φανάρι: Πατριαρχική και Συνοδική Εγκύκλιος για τα 1400 χρόνια Ακαθίστου Ύμνου

[Πατριαρχεία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Φέτος συμπληρώνονται 1400 χρόνια από τότε που για πρώτη φορά εψάλη ο [Ακάθιστος Ύμνος](#), εκτός από την ακολουθία της εορτής του Ευαγγελισμού, το 626 μ.Χ., με αφορμή τη διάσωση της Κωνσταντινούπολης από την πολιορκία των Αβάρων και των Περσών.

Με Πατριαρχική και Συνοδική Εγκύκλιο για τη συμπλήρωση 1400 ετών από την καθιέρωση της ορθοστάδην ψαλμωδίας του Ακαθίστου Ύμνου, η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου αναδεικνύει τη διαχρονική θεολογική, λειτουργική και ιστορική σημασία του ύμνου, συνδέοντάς τον με τη θαυματουργική σωτηρία της Κωνσταντινούπολης.

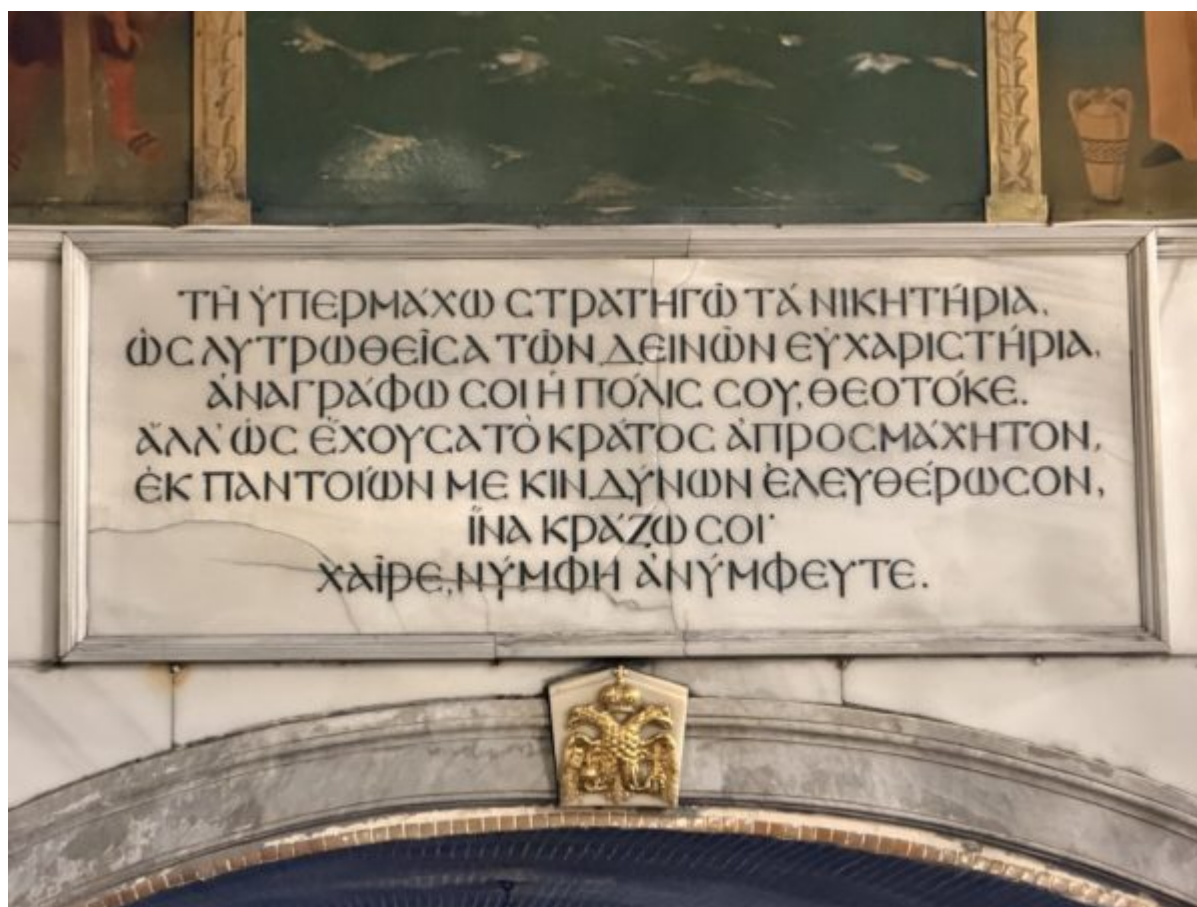
Στο επίκεντρο της Εγκυκλίου τίθεται ο Ακάθιστος Ύμνος ως «ποίημα ύψηγορον καὶ διθυραμβικόν», αφιερωμένο στη Θεοτόκο και στο «ἀπ' αἰῶνος μυστήριον» της θείας οικονομίας, με την επαναλαμβανόμενη προσφώνηση «Χαῖρε» να φανερώνει το «σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον». Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο προοίμιο «Τῆ

Ἕπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια», που εκφράζει την ευγνωμοσύνη του λαού για τη θαυμαστή διάσωση της Πόλης, αποδιδόμενη «εἰς τὴν κραταιὰν προστασίαν» της Παναγίας.

Ἡ Εγκύκλιος υπογραμμίζει ὅτι ὁ ὕμνος καθιερώθηκε ὡς ἔκφραση ευχαριστίας μετὰ τὴ σωτηρία τῆς Βασιλεύουσας, ὅταν «ὀλοκληρωτικὴ καταστροφὴ τοῦ στόλου τῶν πολιορκητῶν» οδήγησε στὴ λύτρωση τῆς Πόλης, ἡ ὁποία «ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν» ἀνέγραψε τὰ νικητήρια στὴ Θεοτόκο, τιμώντας τὴν ὡς «Ἕπερμαχὸν Στρατηγόν».

Παράλληλα, ἀναδεικνύεται ἡ διαχρονικὴ θέση τοῦ Ακαθίστου Ἕμνου ὡς «θεοπρεπὴς προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας», «φωνὴ τῆς εὐσεβοῦσης καρδίας», που ἐμπνέει λατρεία, θεολογία, τέχνη καὶ μουσικὴ, παραμένοντας ζωντανό στοιχεῖο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Καταληκτικὰ, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καλεῖ τοὺς πιστοὺς νὰ παραμένουν «ὀρθοὶ καὶ εὐσταλεῖς» μέσα στὶς σύγχρονες ἀναταράξεις καὶ νὰ επικαλοῦνται τὴ Θεοτόκο, ὥστε νὰ ἐνεργεῖ καὶ σήμερα ὡς «Ἕπερμαχὸς Στρατηγός» καὶ «Σκέπη κραταιά», χαρίζοντας στὸν κόσμον τὴν «πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν» εἰρήνη.

Αναλυτικά η Πατριαρχική και Συνοδική Εγκύκλιος επί τῷ εορτασμῷ τῆς 1400ῆς ἐπετείου τῆς ὀρθοστάδην ψαλμωδῆσεως τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου:

Πατριαρχική καὶ Συνοδική Ἐγκύκλιος ἀπολυθεῖσα ἐπὶ τῷ εορτασμῷ τῆς 1400ῆς ἐπετείου τῆς ὀρθοστάδην ψαλμωδῆσεως τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου διὰ τὴν διάσωσιν τῆς Βασιλευούσης ἐκ τῆς πολιορκίας τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν Περσῶν

Ἀριθμ. Πρωτ. 265

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

+ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ Τῷ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΘΕΟΥ

«Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν, εὐχαριστήρια ἀναγράφω Σοι ἡ Πόλις Σου, Θεοτόκε!»

Ἐφέτος συμπληροῦνται χίλια τετρακόσια ἔτη ἀφ' ὅτου, εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, ἐψάλη ἐπισήμως ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα ὀρθίων ἱσταμένων πάντων τῶν πιστῶν, τὸ σήμερον παγκοίνως γνωστὸν ὡς ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος» Κοντάκιον, ποίημα ὑπήγορον καὶ διθυραμβικόν, ἀναφερόμενον, ἱστορικῶς καὶ θεολογικῶς, μὲ μοναδικὸν πλοῦτον καλλιπείας, εἰς τὴν Ἑνσαρκον Θεῖαν Οἰκονομίαν καὶ τὴν εἰς αὐτὴν μοναδικὴν συμβολὴν τῆς Παναχράντου Θεομήτορος.

Οἱ προσευχόμενοι πιστοὶ διὰ τοῦ Κοντακίου τούτου χαιρετίζουν εὐσεβῶς τὴν Παναγίαν μὲ ἀλλεπαλλήλους ἐπαναλήψεις τῆς πρώτης πρὸς τὴν Κεχαριτωμένην προσφωνήσεως τοῦ εὐαγγελιζομένου τὴν χάριν καὶ τὴν χαρὰν Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, τῆς λέξεως «Χαῖρε», δι' ἧς φανεροῦται τὸ «ἀπ' αἰῶνος μυστήριον» καὶ συγκροτεῖται τῆς «σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον». Ἡ εἰς τὸν Ὑμνον τοῦτον ἐπανάληψις τοῦ «Χαῖρε» ἐπὶ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρας φορὰς πρὸς τὴν Παμμακάριστον Παρθένον, ἔχει προδήλως μυστικὴν ἔννοιαν. Παραπέμπει εἰς τὰς

ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀγνῶν ἐκείνων Ἀγίων τῆς Ἀποκαλύψεως, τῶν ἀδόντων ἐν κιθάρα τὴν «καινὴν ὥδην» ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ «ἀκολουθούντων τῷ Ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγη»[1]. Ἀγνεύων ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ κατὰ τε τὸ ἦθος καὶ τὸ δόγμα, ἀφωσιωμένος ἕως ἐσχάτου εἰς τὸν σαρκωθέντα Θεὸν Λόγον, καὶ ἠνωμένος ἀρρήκτως μετ' Αὐτοῦ, ὑμνεῖ τὴν σωτηριώδη Θεῖαν Οἰκονομίαν καὶ ταυτοχρόνως χαιρετίζει ἐν ὧδαῖς ἀσμάτων μουσουργικῶν τὴν Ὑπερένδοξον Μητέρα τοῦ Κυρίου καὶ Μητέρα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν κραταιὰν προστασίαν αὐτῆς καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματός της!

Ἡ Εἰσαγωγή τοῦ Κοντακίου, τὸ Προοίμιόν του, ἦτο ἐξ ἀρχῆς τὸ γνωστὸν «Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβῶν ἐν γνώσει...», τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου, ὅπερ φανεροῖ ὅτι ὁ ὅλος ὕμνος προσιδιάζει εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἑορτὴν, τῆς ὁποίας καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ ὅλη Ἀκολουθία τῶν «Χαιρετισμῶν» ἀποτελεῖ ὠραῖον καὶ καλλιανθῆ προεόρτιον καὶ μεθέορτον στέφανον. Ἐν τῇ πορείᾳ, καθιερώθη νέος εἰσαγωγικὸς ὕμνος, τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια», προκειμένου νὰ ἐκφρασθῆ ἡ εὐγνώμων τοῦ λαοῦ εὐχαριστία πρὸς Ἐκείνην, «δι' ἧς ἐγείρονται τρόπαια», «δι' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσι!»

Ἡ σωτηρία τῆς Πόλεως καὶ τῆς ὅλης Αὐτοκρατορίας ἐκ τῆς δεινῆς ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς Ἀβάρων καὶ Περσῶν, ἀπουσιάζοντος τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου μετὰ τοῦ στρατοῦ, ἀγωνιζομένου μακρὰν διὰ τὴν ἐπανάκτησιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ἀπεδόθη δικαίως εἰς τὴν κραταιὰν προστασίαν καὶ βοήθειαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, εἰς τὴν Ὅποιαν ὁ κτίτωρ Ἰσαπόστολος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας εἶχεν εὐσεβάστως ἀφιερῶσει τὴν Νέαν Ρώμην. Δεχομένη ἡ Θεομήτωρ τὴν ἀπὸ καρδίας ἀδιάλειπτον καὶ ἀγωνιώδη δέησιν κλήρου καὶ λαοῦ, ὅχι μόνον ἀνεπτέρωσε τὸ φρόνημα τῶν ὀλίγων ὑπερασπιστῶν, ἀλλὰ καὶ μέγα θαῦμα εἰργάσατο, τὴν διὰ συστροφῆς θυελλωδῶν ἀνέμων ὀλοκληρωτικὴν καταστροφὴν τοῦ στόλου τῶν πολιορκητῶν, κατόπιν τῆς ὁποίας ἐκεῖνοι ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν καὶ οὕτως ἐσώθη ἡ Πόλις. Ἀξιοχρέως, λοιπόν, «ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν», ἡ Θεοτοκούπολις ἀνέγραψε τὰ νικητήρια εἰς τὴν Παναγίαν, τὴν ὁποίαν ἔκτοτε ὠνόμασεν «Ὑπέρμαχον Στρατηγόν» της, καὶ ὡς τοιαύτην πάλιν καὶ πολλάκις ἐπεκαλέσθη κατὰ τὴν πολυκύμαντον τοῦ Γένους ἱστορίαν καὶ ἔλαβεν ἐκάστοτε γλυκεῖαν πείραν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κραταιᾶς Σκέπης Της!

Ὁ ἱστορικὸς Ναὸς τῶν Βλαχερνῶν, ὅπου κατὰ παράδοσιν παλαιὰν ἐτελεῖτο ἑβδομαδιαίως ἱερὰ Ἀγρυπνία πρὸς τιμὴν τῆς Θεομήτορος, συχνάκις καὶ μετὰ Αὐτοκρατορικὴν παρουσίαν, κατὰ τὴν νύκτα της 7^{ης} Αὐγούστου 626 ἐδέχθη τὰ συρρεύσαντα πλήθη τοῦ διασωθέντος θεόφρονος λαοῦ, ἐν συγκινήσει πολλῇ καὶ μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης «ἀπονέμοντα Αὐτῇ τὴν προσκύνησιν» καὶ ψάλλοντα

τὸ Κοντάκιον μὲ τὸ νέον πλέον προοίμιον, ὡς ἐποφειλομένην εὐχαριστίαν καὶ χρεωστικὴν δοξολογίαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν «τὰ δευτερεῖα τῆς Τριάδος τὴν ἔχουσαν»[2], κατὰ τὴν μοῦσαν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης, τὴν Ἐλευθερώτριαν καὶ Σώτειρα τῆς Πόλεως καὶ τοῦ ὅλου κράτους!

Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης, ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος», τὸ περίλαμπρον ἀριστοτέχνημα τοῦτο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως, ἀσύγκριτον μνημεῖον τοῦ ἕλληνοσ λόγου καὶ χρυσοπλοκώτατον τέχνημα θεοπνεύστου Θεολογίας, κατέστη ὁ πλέον δημοφιλῆς ὕμνος τῆς λειτουργικῆς ἡμῶν ζωῆς, ἐντρύφημα γλυκύτατον τῶν Χριστιανῶν. Ἔχει μεταφρασθῆ πρὸ πολλοῦ εἰς πολλὰς γλώσσας. Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς τὸν ραψωδοῦν ἐν κατανύξει. Οἱ Μοναχοὶ τὸν ἀπαγγέλλουν καθημερινῶς, οἱ δὲ πιστοὶ πολλάκις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Θεολόγοι ἀναλύουν τὰς ὑψηλὰς δογματικὰς του ἀναβάσεις. Φιλολογοῦντες καὶ λογοτεχνοῦντες καταδύονται εἰς τοὺς ὠραίους βυθοὺς τῆς ἐκφραστικῆς του κομψότητος καὶ τοῦ ποιητικοῦ του μεγαλείου. Ποιηταὶ καὶ ζωγράφοι ἐμπνέονται ἀπὸ τὰς φωτεινὰς λυρικὰς του ἐκφράσεις. Ἁγιογράφοι ἱστοροῦν ὠραίας εἰκόνας ἐκ τῶν πολυπληθῶν τοῦ περιεχομένου του. Οἱ μύσται τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τὸν ἐπενδύουν μὲ περίτεχνα ἱερὰ μελίσματα. Ἀλλὰ ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος» πάντοτε εἶναι θεοπρεπῆς προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας! Φωνὴ τῆς εὐσεβούσης τῶν Χριστιανῶν καρδίας! Δοξολογία ἐν ταύτῳ καὶ εὐχαριστία καὶ δέησις καὶ ἱκεσία πρὸς τὸν «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα», καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν ἔχουσαν Μητρικὴν πρὸς τὸν Θεὸν παρρησίαν καὶ πολλαχῶς καὶ πολυτρόπως πάντοτε τὴν κραταιὰν Αὐτῆς βοήθειαν καὶ σκέπην δαψιλεύουσαν εἰς τὸ εὐσεβὲς Γένος τῶν Ὁρθοδόξων.

Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος καλεῖ κάθε πιστὸν νὰ γρηγορῆ καὶ νὰ παραμένη ὀρθὸς καὶ εὐσταλής, ἐν ταπεινώσει καὶ προσευχῇ, ἐνώπιον τῶν μεγάλων προκλήσεων τῆς ἐποχῆς μας, εἰς τὰς δυστήνους ἡμέρας τῶν πολλῶν ἀναταράξεων καὶ πολεμικῶν συρράξεων, τὰς ὁποίας διέρχεται κατ' αὐτὰς ἡ ἀνθρωπότης. Ἄς δεηθῶμεν ἐκτενῶς, ὅπως ἡ Μήτηρ τῆς «Εἰρήνης τοῦ Θεοῦ», φιλοτιμουμένη ἐκ τῆς ἀπὸ μέρους ὅλων τῶν πιστῶν καὶ ἐν κατανύξει καὶ εὐλαβείᾳ προσευχητικῆς ἀποδόσεως τοῦ «Ἀκαθίστου Ὑμνου» Της, ἐνεργήσῃ καὶ αὐθις ὡς «ὑπέρμαχος Στρατηγὸς» παντὸς ἀδικουμένου καὶ κινδυνεύοντος, καὶ ὡς Σκέπη κραταιὰ τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην τέκνων τῆς Ἐκκλησίας, βραβεύουσα εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὴν ἀληθῆ καὶ «πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν»[3] Εἰρήνην τοῦ Υἱοῦ Της!

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,βκς´, κατὰ μῆνα Μάρτιον (κζ´)

Ἐπινεμήσεως Γ´

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

+ ὁ Χαλκηδόνης Ἐμμανουήλ ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Καρπάθου καὶ Κάσου Ἀμβρόσιος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Μιλήτου Ἀπόστολος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Προικοννήσου Ἰωσήφ ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Κολωνείας Ἀθανάσιος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Ἴκονίου Θεόληπτος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Μπουένος Ἄϊρες Ἰωσήφ ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Σουηδίας καὶ πάσης Σκανδιναυίας Κλεόπας ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Ἴμβρου καὶ Τενέδου Κύριλλος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Ντένβερ Κωνσταντῖνος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

+ ὁ Ἀγκύρας Γρηγόριος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Ὅτι ἀκριβές ἀντίγραφον.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 23ῃ Μαρτίου 2026

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

1. Ἀποκ. ιδ´, 1-5.

2. Θεοτοκάριον, ἤχος πλ. α´, τῇ Κυριακῇ ἐσπέρας.

3. Φιλip. δ', 7.